

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21115 - Geografia dels Transports i les Comunicacions / 1
Titulació	Grau de Geografia - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Juan Bauzá Llinàs joan.bauza@uib.eu	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
Joana Maria Seguí Pons joana.segui-pons@uib.es	15:00	17:00	Dimarts	03/09/2018	31/07/2019	despt. 46

Contextualització

Siau benvingut a l'assignatura "Geografia dels Transports i les Comunicacions". L'assignatura s'imparteix a segon curs del títol de Grau en Geografia. Aquesta matèria preten oferir, des d'una perspectiva multidisciplinària pròpia del segle XXI, una mostra de la diversitat d'enfocaments, mètodes d'anàlisi i temàtiques existents en el sí d'aquesta branca de la Geografia Humana, al mateix temps que incidir en els reptes actuals. Les diferències geogràfiques en la distribució dels recursos, l'especialització funcional de les localitzacions, la multilateralitat en els intercanvis, les polítiques de transport i comunicacions, les relacions socials, les motivacions personals, la localització residencial, són algunes de les raons que determinen les necessitats de transports i comunicacions de les societats contemporànies.

Requisits

Competències

Específiques

- * CE4. Demostrar un coneixement global de la construcció de llocs i entorns fora de la seva pròpia i immediata experiència quotidiana i comprendre la forma en què un determinat lloc s'ha constituït i és permanentment renovat per processos físics, ambientals, biòtics, socials, històrics, econòmics i culturals.
- * CE5. Utilitzar adequadament les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) per recopilar, processar, analitzar i interpretar la informació i fer front a qüestions geogràfiques.

Guia docent

- * CE6. Aplicar les principals tecnologies dedicades a l'estudi de les relacions recíproques del medi físic i humà, particularment les destinades a avaluar l'impacte ambiental de les activitats antròpiques, les seves conseqüències sobre el paisatge i la transmissió de continguts científics de forma que facilitin la seva aplicació en els entorns acadèmics, professionals, educatius i de divulgació. .

Genèriques

- * CG1. Ser capaç de conceptualitzar patrons, processos, interaccions i canvis en el món físic i a l'entorn humà, entesos ambdós com un sistema dins d'una àmplia gamma d'escala espacial. adquirits en l'educació secundària i fins a un nivell que pugui garantir el coneixement de l'avantguarda en l'estudi d'aquesta disciplina .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Les tendències que marquen la pauta de les societats avançades, en matèria de transports i comunicacions són, actualment, el fort increment de la demanda que les noves formes d'organització econòmica i social han generat; la progressiva reducció dels costos i la conseqüent democratització dels modes de transport i, finalment, conseqüència de les dues anteriors, l'expansió i desenvolupament tecnològic de les infraestructures. La mobilitat i l'accessibilitat, la globalització, el paper de les TIC, la intermodalitat, les externalitats o la sostenibilitat medioambiental, són, entre altres, les temàtiques clàssiques i actuals a desenvolupar.

Continguts temàtics

TEMA. 1. ELS TRANSPORTS I LES COMUNICACIONS I L'ESPAI GEOGRÀFIC

- 1.1. La dimensió espacial dels sistemes i de les xarxes de transport
- 1.2. Accessibilitat, distància i mobilitat. Noves conceptualitzacions
- 1.3. Enfocaments i temàtiques de la Geografia dels Transports i les Comunicacions

TEMA. 2. ELS MODOS I LES XARXES DE TRANSPORT: OFERTA, DEMANDA I IMPACTES MEDIOAMBIENTALS

- 2.1. Els modes de transport en superfície
- 2.2. El transport marítim i la demanda de mercaderies
- 2.3. El transport aeri i el fluxos de passatgers
- 2.4. Intermodalitat i terminals de transport
- 2.5. Mètodes d'anàlisi de xarxes i fluxos

TEMA. 3. DESENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC DELS TRANSPORTS I LES COMUNICACIONS

- 3.1. Evolució tecnològica dels transports i les comunicacions
- 3.2. Els sistemes de Transport i les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)
- 3.3. Els Sistemes Intel·ligents de Transport (SIT)

Guia docent

Metodologia docent

El procés d'ensenyança-aprenentatge al si de l'assignatura Geografia dels Transports i les Comunicacions es desenvoluparà a partir de l'ús de diverses metodologies:

La classe teòrica a on es marcaran les línies mestres del temari.

Amb l'alumnat s'aprofundirà en aspectes concrets de la temàtica de l'assignatura des de la discussió i el debat, en tallers a l'aula i en xarxa i aplicacions pràctiques.

La sortida de camp servirà per analitzar i observar alguna de les principals infraestructures de transport a Mallorca.

La tutoria facilitarà el contacte fluid entre professors i l'alumnat per tal d'orientar-lo en l'elaboració d'informes i memòries del seu treball no presencial.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Exposició dels docents de les línies mestres del temari. Les classes teòriques consten de 10 sessions de 1,5 hores cada una.	15
Seminaris i tallers	Seminaris pràctics	Grup mitjà (M)	Seminaris pràctics temes actuals de Transports i Comunicacions, 2 sessions, en total 3 h Es podran convalidar parcialment per activitats que es realitzin al llarg del curs i es considerin, per part dels professors, prou adients.	3
Classes pràctiques	Pràctiques	Grup mitjà (M)	Resolució d'exercicis i pràctiques on s'adquiriran habilitats en aplicació de tècniques i mètodes d'anàlisi pròpies de la Geografia dels Transports i les Comunicacions. Es podran convalidar parcialment per activitats que es realitzin al llarg del curs i es considerin, per part dels professors, prou adients. Les classes pràctiques constaran de 10 sessions de 1,5 hores	15
Avaluació	Prova	Grup gran (G)	Es realitzarà una prova per avaluar el domini de conceptes bàsics en els sistemes de transport i les comunicacions. S'ha de treure un 5 de nota mínima per aprovar l'assignatura	2.5
Altres	Presentació treballs	Grup mitjà (M)	L'alumnat exposarà, els treballs realitzats en grup. La presentació serà obligatòriament en power point i seguirà l'estructura indicada. Es facilitarà una guia per a la realització de les presentacions.	4.5
Altres	Sortida de camp	Grup mitjà (M)	Es realitzarà una sortida de camp per visitar i analitzar alguna de les principals infraestructures de transport de Mallorca.	5

Guia docent

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Memòria Pràctiques	L'alumnat redactarà, de forma individual, una memòria de les pràctiques realitzades. Es facilitarà una guia orientativa per a la realització d'aquesta memòria.	15
Estudi i treball autònom individual	Estudi i preparació dels temes	L'alumnat amb la informació obtinguda a les classes teòriques, disponible a Cex, i la bibliografia recomanada haurà de preparar i estudiar els continguts dels temes de l'assignatura.	30
Estudi i treball autònom individual	Memòria sortida de camp	L'alumnat, de forma individual, redactarà una memòria de la sortida de camp	15
Estudi i treball autònom en grup	Treball final	L'alumnat, en grups de 4, realitzarà un treball sobre alguna de les temàtiques tractades a l'assignatura. Cada ú serà responsable d'una part del treball. Els temes han de ser autoritzats pels professors. És obligatòria, almenys, una tutoria per grup/alumne, per poder acceptar els treballs. L'avaluació dels treballs serà doble: S'obtindrà una nota global del treball i una nota particular del treball de cada ú. La nota definitiva serà la mitjana d'ambdues notes. El treball s'exposarà en classe per tot el grup.	30
Estudi i treball autònom en grup	Preparació presentació pública treball final	L'alumnat prepararà en grup l'exposició del treball realitzat.	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

El treball, la memòria de pràctiques, sempre i quan s'hagi assistit a les classes, i la memòria de la sortida, sempre i quan s'hagi assistit a la sortida, s'han d'entregar a les dates fixades a les tasques. En cas contrari, podran anar a recuperació fins el dia abans de l'examen de recuperació

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una

Guia docent

menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Seminaris pràctics

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Seminaris pràctics temes actuals de Transports i Comunicacions, 2 sessions, en total 3 h Es podran convalidar parcialment per activitats que es realitzin al llarg del curs i es considerin, per part dels professors, prou adients.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la intervenció individualitzada en les lectures assignades i la discussió en grup
Percentatge de la qualificació final: 10%	

Pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Resolució d'exercicis i pràctiques on s'adquiriran habilitats en aplicació de tècniques i mètodes d'anàlisi pròpies de la Geografia dels Transports i les Comunicacions. Es podran convalidar parcialment per activitats que es realitzin al llarg del curs i es considerin, per part dels professors, prou adients. Les classes pràctiques constaran de 10 sessions de 1,5 hores
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final: 0%	

Prova

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Es realitzarà una prova per avaluar el domini de conceptes bàsics en els sistemes de transport i les comunicacions. S'ha de treure un 5 de nota mínima per aprovar l'assignatura
Criteris d'avaluació	S'avaluarà: el coneixement dels principals conceptes desenvolupats a les classes teòriques. Per a fer mitjana, es a dir per a poder aprovar l'assignatura, s'ha d'obtenir una nota mínima de l'examen, 5.
Percentatge de la qualificació final: 40%	

Presentació treballs

Modalitat	Altres
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	L'alumnat exposarà, els treballs realitzats en grup. La presentació serà obligatòriament en power point i seguirà l'estructura indicada. Es facilitarà una guia per a la realització de les presentacions.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà: la claretat de l'exposició (audible, ritme adequat), domini terminologia adequada, control del temps, domini del tema.
Percentatge de la qualificació final: 5%	

Guia docent

Sortida de camp

Modalitat	Altres
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Es realitzarà una sortida de camp per visitar i analitzar alguna de les principals infraestructures de transport de Mallorca.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	0%

Memòria Pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	L'alumnat redactarà, de forma individual, una memòria de les pràctiques realitzades. Es facilitarà una guia orientativa per a la realització d'aquesta memòria.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà: redacció correcta; expressió gràfica i cartogràfica; autoria pròpia; extensió adequada; relació expressa amb el cos teòric de l'assignatura, observació de les indicacions de la professora per a la seva elaboració.
	Condicció sine qua non, haver assistit a les sessions presencials de Pràctiques
Percentatge de la qualificació final:	20%

Memòria sortida de camp

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	L'alumnat, de forma individual, redactarà una memòria de la sortida de camp
Criteris d'avaluació	S'avaluarà: redacció correcta; expressió gràfica i cartogràfica; autoria pròpia; extensió adequada, relació expressa amb el cos teòric de l'assignatura.
	Condicció sine qua non, haver assistit a la sortida
Percentatge de la qualificació final:	5%

Treball final

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat, en grups de 4, realitzarà un treball sobre alguna de les temàtiques tractades a l'assignatura. Cada ú serà responsable d'una part del treball. Els temes han de ser autoritzats pels professors. És obligatòria, almenys, una tutoria per grup/alumne, per poder acceptar els treballs. L'avaluació dels treballs serà doble:

Guia docent

S'obtindrà una nota global del treball i una nota particular del treball de cada ú. La nota definitiva serà la mitjana d'ambdues notes. El treball s'exposarà en classe per tot el grup.

Criteris d'avaluació **S'avaluarà:** Redacció correcta; expressió gràfica i cartogràfica de qualitat; autoria pròpia; extensió adequada; relació expressa amb el cos de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- * Bel, G.; Fageda, X. *Aeroports i poder*. Barcelona: Edicions 62, 2007
- * Castells, M. *La ciudad informacional. Tecnologías de la información, reestructuración económica y el proceso urbano-regional*. Madrid: Alianza Editorial, 1995
- * Castells, M. *La Galaxia Internet. reflexiones sobre Internet, empresa y sociedad*. Madrid: Plaza y Janés, Areté, 2001.
- * Hoyle, B.; Knowles, R. *Modern Transport geography*. London/New York:Belhaven Press, 1994
- * Izquierdo Bartolomé, R. *Transportes. Un enfoque integral*. Madrid: Colegio de Ingenieros de Caminos Canales y Puertos, 1994.
- * Ritzer, G. *La Macdonalización de la sociedad*, Barcelona: Ariel, 1996
- * Rodrigue, J.-P., Comtois, C., & Slack, B. *The geography of transport systems*. Abingdon, Oxon : Routledge, 2013.
- * Silveira, M.Rogério. *Circulação, transportes e logística. Diferentes perspectivas*. Sao Paulo, Outras Expressões. 2011
- * Seguí, J.M.; Martínez, M.R. *Geografía de los Transportes*. Palma: Universitat de les Illes Balears, 2004.
- * Stiglitz, J. *El malestar en la globalización*, Madrid: Taurus, 2002.

Bibliografia complementària

- * *Air Transport Networks, Theory and Policy Implications*/Button, K.; Stough, R., Northampton . Cheltenham, 2000.
- * Bel, G. *España, capital París. Origen y apoteosis del Estado radial: del Madrid sede cortesana a la "capital total"*. Barcelona, Destino, 2010.
- * Bellet, C; Alonso, P; Casellas, A. "Infraestructuras de Transporte y Territorio. Los efectos estructurantes de la llegada del tren de alta velocidad en España". Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles, nº 52. pp. 143-163.2010
- * Brocard, M. (dir.) *Transports et territoires. Enjeux et débats*, París: Ellipses, 2009.
- * Button, K; Vega, H. *Globalization and Transport*. Cheltenham, Edward Elgar. 2012
- * Carbonell, E.; Cano, T. *Los Transportes Urbanos*, Madrid: Iustel, 2006.
- * ESPON ATLAS. *Mapping the structure of the European territory, 2006*.
- * Gamir, A; Ramos, D. *Transporte aéreo y territorio*. Ariel, serie Geografía. Barcelona, 326 pp. 2002
- * Gutiérrez Puebla, J. "El tren de alta velocidad y sus efectos espaciales". Investigaciones Regionales, 5. pp199-221. 2005
- * ITU (International Telecommunication Union). *Measuring the information Society: ICT Opportunity Index and World Telecommunication/ICT Indicator*, Geneva:ITU, 2007.
- * Kellermann, A. *Personal Mobilities*, London and New York: Routledge, 2006.
- * Malecki, E ; Mmoriset, B. *The digital economy. Business organization, production processes, and regional developments*. Routledge, London and New York. 2008
- * Miralles i Guasch. *Mobilitat sostenible: innovacions conceptuals i estat de la qüestió*. Barcelona. Diputació. Servei de Cooperació Local, 2000.
- * Miralles, C.; Cebollada, A. "Movilidad cotidiana y sostenibilidad, una interpretación desde la Geografía Humana". *Boletín de la AGE*, núm. 50, pp. 193-216, 2009.

Guia docent

- * Page, S.J. *Transport and Tourism. Global perspectives*. Harlow, Pearson, Prentice Hall. 2009.
- * Pozuela Echavarrí, J. *Movilidad y planeamientos sostenibles, hacia una consideración inteligente del transporte y la movilidad en el planeamiento y en el diseño urbano*. Madrid: Instituto Juan Herrera, 2000.
- * Ruíz Durán, C. Globalización y nuevas tecnologías: nuevos retos y ¿nuevas reflexiones?. Organización de estados Iberoamericanos, 2001
- * Seguí Pons, JM. "Flujos económicos, redes de transporte e interacciones territoriales: el papel de la logística en los sistemas de circulación". In: Benito del Pozo, P.(dir): *Áreas empresariales, suelo industrial y logística: análisis y procesos en el territorio*. Thomson Reuters. Navarra. Pp. 71-142. 2011
- * Stough, R. *Intelligent Transport Systems. Cases and Policies*. Cheltenham: Edward Elgar 2001..
- * "The Internet, mobile phone and space-time constraints", *Geoforum*, núm, 39, pp. 1362-1377, 2008.
- * *Visions territorials de les illes Balears. Llibre Blanc de les infraestructures de l'Euram, Euroregió de l'arc mediterrani*, vol, 3, pp. 311-334., 2010
- * Wolton, D. *La otra mundialización. Los desafíos de la cohabitación cultural global*, Barcelona: Gedisa editorial, 2004.
- * Zook, M.A. *The Geography of Internet Industry*, Oxford: Blackwell, 2005

Altres recursos

Recursos electrònics WWW

Revistes

Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles

Ciudad y Territorio

EURE

Journal of Transport Geography

Transportation

Telecommunications policy

Comisión Europea de Transporte y Energía

<http://www.europa.eu.int/comm/dgs/transport>

http://www.europa.eu/documentation/statistics-polls/index_es.htm

<http://www.europa.eu/pol/trans/index.es.htm>

Comisión Europea. Sociedad de la Información.

http://ec.europa.eu/information_society/index_es.htm

Ministerio de Fomento

http://www.fomento.es/mfom/lang_castellano

Instituto Nacional de Estadística

<http://www.ine.es>

Encuesta General de Medios. Audiencia Internet.

<http://www.aimc.es>

Organización Internacional de Aviación Civil (OACI)

<http://www.icao.int/>

Organización Internacional del Transporte Marítimo

http://www.wto.org/spanish/tratop_s/serv/transport_s/transport_maritime_s.htm_oficial_studies

Unión Internacional de Telecomunicaciones.

<http://www.itu.int/home/index.html>

Institute for Transport Studies

Universitat
de les Illes Balears

Guia docent

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	21115 - Geografia dels Transports i les Comunicacions
Grup	Grup 1

<http://www.its.leeds.ac.uk>
Bureau of Transport Statistics
<http://www.bts.gov>

